

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2024

IS-SEBA' SENA **IL-MALTI** **IL-ĦIN: Sagħtejn**

L-Isem: _____ Il-Klassi: _____

Għall-istudent/a:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

Għall-għalliema:

II-MARKI	L-Orali	15	
	Il-Fehim mill-Qari	20	
	Il-Metalingwa	13	
	Il-Kitba	25	
	Il-Letteratura	15	
	Is-Smigh	12	
	IT-TOTAL	100	

Kummenti:

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

Is-sigurtà fit-toroq hija responsabbiltà tagħna lkoll u mhux biss tas-sewwieqa. Waħda mill-aktar affarijiet importanti li, **bħala tfal u adoloxxenti**, għandna nagħmlu hija li nedukaw ruġna u lill-oħrajn, speċjalment fejn jidhru ir-rispett lejn kull persuna li tkun fit-triq bħalna. Kemm jista' jkun m'għandniex nipperikolaw la ħajjitna u lanqas ta' ħaddieħor. (par.1)

Jekk inkunu fil-vann jew fil-karozza tal-ġenituri għandna naraw li l-basket tal-iskola ma jkunx qed johloq xi tip ta' **xkiel** f'każ li nkunu rridu noħorġu malajr mill-vettura. Ħaġa oħra tassew kruċjali hi li nilbsu dejjem iċ-ċinturin tas-sigurtà, kemm jekk inkunu bilqiegħda quddiem u kemm jekk inkunu wara. Xi drabi, f'każ ta' inċident, dan jista' jsalvalna ħajjitna. Il-mowbajl, jew affarijiet oħra li jistgħu jkun ta' tfixkil, qatt m'għandhom jintużaw waqt is-sewqan, speċjalment mix-xufier. It-tfal għandhom ipoġġu fuq is-seats ta' wara tal-karozza. (par. 2)

Xi ħaġa oħra żgħira imma effettiva hija li meta nkunu se naqsmu t-triq dejjem inħarsu lejn iż-żewġ naħat aktar minn darba u li, fejn hemm, nużaw iż-żebra crossing jew it-traffic lights. Għalkemm inkunu se naqsmu minn fuq l-istrixxi, xorta għandna nħarsu sew u naraw li l-karozzi waqfu kompletament qabel naqsmu. Dejjem għandna nħarsu lejn is-sewwieq biex inkunu ċerti li qed jarana u mhux aljenat, ngħidu aħna f'xi diskursata ma' xi passiġġier jew fuq il-mowbajl. (par. 3)

Tajjeb li meta nimxu nużaw il-bankina u mhux noqogħdu f'nofs ta' triq, għax nipperikolaw il-ħajja tagħna u tan-nies ta' madwarna. Punt ieħor li għandna nsemmu fejn tidhru is-sigurtà fit-toroq hu relatat mal-użu tar-roti, scooters u mezzi żgħar oħra tat-trasport. Bħalma meta nkunu f'karozza għandna dejjem nilbsu iċ-ċinturin tas-sigurtà, meta nkunu qed insuqu rota jew scooter għandna dejjem nilbsu l-helmet. Qatt m'għandna nilagħbu fit-triq; il-logħob bil-ballun u kull tip ta' logħob ieħor għandu dejjem isir f'postijiet addattati. (par. 4)

Dawn huma ftit mill-ħafna affarijiet li nistgħu nagħmlu bħala tfal maturi u responsabbli biex ngħinu ħalli jkollna t-toroq tagħna aktar siguri. Meta **nigbdu habel wieħed** (sewwieqa, nies li jimxu fit-toroq, pulizija u gwardjani lokali) ir-riżultati jidhru aktar u l-inċidenti **jonqsu konsiderevolment**. (par. 5)

(Silta mehuda u addattata mis-Sagħtar ta' Marzu 2023)

Wieġeb il-mistoqsijiet fi kliemk skont is-silta li qrajt.

20

1. Din is-silta hi dwar
  - i. ☐ x'għandu jagħmel sewwieq ta' karozza biex jieħu ħsiebha sew.
  - ii. ☐ kif għandna ngibu ruġna biex ma jkollniex inċidenti tat-traffiku.
  - iii. ☐ is-sitwazzjoni tat-traffiku f'pajjiżna u kif nistgħu ntejbuha. (marka)
2. Bil-frażi **tfal u adoloxxenti** (*par. 1*) l-awtur qiegħed jirreferi
  - i. ☐ għat-tfal u l-ġenituri tagħhom.
  - ii. ☐ għat-tfal u l-qraba tagħhom.
  - iii. ☐ għat-tfal u ż-żgħażaġħ. (marka)
3. X'għandu jintlibes dejjem mis-sewwieqa u mill-passiġġieri?
_____ (marka)
4. Fejn hu rakkomandat li jpoġġu t-tfal meta jivvjaġġaw f'karozza?
_____ (marka)
5. Għaliex għandna noqogħdu attenti fejn inpoġġu l-basket meta nkunu sejrin l-iskola b'karozza jew vann?
_____ (marka)
6. Meta naqsmu t-triq għandna nħarsu darba lejn ix-xellug u darba lejn il-lemin.
Veru ☐ Falz ☐ (marka)
7. Semmi żewġ ċirkostanzi li jistgħu jtellfu sewwieq ta' karozza mill-koncentrazzjoni.
_____
_____ (2 marki)
8. Semmi żewġ mezz ta' transport li meta nużawhom għandna nilbsu protezzjoni f'rasna.
_____
_____ (2 marki)
9. Il-logħob tal-ballun l-aħjar inħalluh għall-grounds jew playing fields.
Veru ☐ Falz ☐ (marka)

10. Għaliex għandna nimxu fuq il-bankina?

_____ (marka)

11. a) **xkiel** (*par. 2*) tfisser

- i. ☐ attenzjoni speċjali.
- ii. ☐ ostaklu, xi ħaġa li ttellef.
- iii. ☐ divertiment.

(marka)

b) **nigbdu ħabel wieħed** (*par. 5*) tfisser

- i. ☐ norbtu r-rota jew il-mutur ma' arblu.
- ii. ☐ nisimgħu lil xulxin.
- iii. ☐ naħdmu flimkien għall-istess għan.

(marka)

ċ) **konsiderevolment** (*par. 5*) tfisser

- i. ☐ ħafna, bil-bosta.
- ii. ☐ fi ftit tal-hin, fi żmien qasir.
- iii. ☐ bil-mod il-mod.

(marka)

12. Sib kelma jew frażi mis-silta li tfisser:

a) ta' importanza kbira (*par. 2*) _____ (marka)

b) għalkollox (*par. 3*) _____ (marka)

ċ) xierqa (*par. 4*) _____ (marka)

Għall-użu tal-għalliema biss (ara l-iskema tal-marki):			
♦ Marki għall-ortografija/puntegġjatura:	2	1	0

1. Imla l-vojt tas-silta skont kif mitlub fil-parentesi. L-ewwel waħda hija lesta bħala eżempju. (6 marki)

Ħija ż-żgħir beda jmur (**artiklu** + skola) **l-iskola** primarja f'Ottubru li għadda.

Filgħodu twasslu omni qabel tmur (**għal** + xogħol) _____

bil-karozza tagħha. Huwa jhobbha ħafna (**lil** + **artiklu** + għalliema)

_____ tiegħu u ninsab ċert li (**in-negattiv** ta' huwa)

_____ se jinsieha malajr! Irnexxielu jikkonvinċi lil omni

tiġbor il-flus u (**tixtri** + lilha) _____ rigal sabiħ - ġirżirana li

tiswa (ikteb **€140** fi kliem) _____.

2. F'kull sentenza hemm **żewġ żbalji ortografiċi**. Aqta' linja taħthom u mbagħad ikteb il-kelmiet b'mod tajjeb fl-ispazju ta' taħt. (4 marki)

a) Omni ħajjritni nieħu sehem fil-kompetizzjoni u minn mitt partecipant ġejt id-disgħa wieħed.

_____

b) Iz-zija farrket dahra għax damet ħafna tnaddaf il-biebien tal-villa.

_____

3. Ikteb dawn is-sentenzi bil-**punteġġjatura** t-tajba. (3 marki)

a) Ma nafx kemm il darba qallibtu l-menu u għandi ma nafx x'se nordna!

_____

b) Il-ktieb dwar l-oċean Paċifiku ġibtu mill-Aġenzija Nazzjonali tal-Litteriżmu (a.n.l.) ilbieraħ.

_____

_____

ċ) Dante Alighieri 1265-1321 huwa poeta taljan magħruf mad-dinja kollha.

_____

_____

Taqsimat 3: IL-KITBA

♦ Ikteb bejn **150 u 200 kelma** dwar **WIEHED** minn dawn is-sugġetti:

25

1. Avventura li ma ninsa qatt. Ikteb **rakkont**.
2. Dakinhar li smajt hsejjes mhux tas-soltu fuq il-bejt. Ikteb **rakkont**.
3. Ġejt mistieden/mistiedna sabiex tagħmel intervista lil pilota. Ikteb **I-intervista**.
4. Ġietek opportunità unika li tagħmel intervista lil Supereroj. Ikteb **I-intervista**.

► Ikteb in-numru tal-kitba li għażilt: _____

[illegible]

[illegible]

Aqra din is-silta meħuda mill-ktieb *L-Istejjer tar-Ronnie* ta' Joe Friggieri u wara wieġeb l-mistoqsijiet.

Darba f'sena, kif tgħaddi Santa Marija, ħut Doris, il-mara tar-Ronnie, kienu jmorru jqattgħu erbat ijiem fil-gżira tat-tliet għoljiet ma' żwieġhom u wliedhom u kull sena kienu jiġu lura jgħidu kemm ħadu gost. (*par. 1*)

"Int ma titħajjarx?" kienu jgħidulha biex jinkuha. "Mhux jien irrid nitħajjar," kienet twegibhom, "imma dak il-merħi ta' raġel li għandi. Għidu lilu." Sena wara l-oħra r-Ronnie kien jisma' t-tgergir ta' martu u, bħal ħaruf mans u innoċenti, ma jgħid xejn. Imma dis-sena ma felaħx iżjed u qatagħha li jehodhom. (*par. 2*)

Żaren, wieħed li kien jaħdem miegħu, kellu daqsxejn ta' gorboġ ix-Xlendi, li kien jużah fi żmien il-kaċċa u l-insib, u krihulu bl-irħis għal tlett ijiem. Ir-Ronnie qam qabel is-sebħ, nefaħ it-tajers tal-Anglia, tefgħalha ħames liri petrol, imlielha l-but bil-proviżjon, rabat saqqu fuq is-saqaf, għax kien jaf li jekk ikun hemm sodda nieqsa jispiċċa jorqod fl-art, u rħielha lejn iċ-Ċirkewwa ma' martu u l-erba' wliedu. (*par. 3*)

Xhin wasal fuq il-moll sab purċissjoni twila ta' karożzi jistennew biex jitolgħu. Imma kien hemm żewġ vapuri jaqsmu l-fliegu bla waqfien, wieħed ġej u l-ieħor sejjer, u bejniethom ma damux biex għabbew lil kulhadd. (*par. 4*)

Dakinhar għamlu ġurnata jgħumu r-Ramla l-Ħamra. It-tfal saru ħomor skorfna, u Doris mhux anqas minnhom. Ir-Ronnie għamel ġurnata jiġri wara ż-żgħar u jgħatti l-ħwejjeġ u l-ikel bix-xugaman biex ma jimtlewx bir-ramel. Ftakar ukoll fid-daqqa ta' ballun li kienet stampatlu nofs wiċċu u ġabitlu n-nuċċali esse meta mar l-Għadira, u kull darba li jara ballun riesaq lejha kien jistaħba wara xi ħadd jew xi ħaġa sakemm jgħaddi l-periklu. (*par. 5*)

Għadda l-jum u wasal il-lejl. Il-post li krew kien daqs ħolqa, nitfa ta' mezzanin mudlam u mingħajr arja, bini qadim bil-ħitan imħattba u l-ġir imwaqqa', mielaħ, umdu u riħa ta' moffa għax kien ilu x-xhur ma jinfetaħ. Imiss miegħu kien hemm blokk ta' appartamenti moderni bil-bibien, it-twieqi u l-galleriji tal-aluminju, qisu t-torri ta' Babel jisfida s-sema. (*par. 6*)

1. Il-karattru prinċipali ta' din is-silta hu

i. ☐ Żaren.

ii. ☐ Doris.

iii. ☐ r-Ronnie.

iv ☐ oħt Doris.

(marka)

2. a) L-istorja hi ambjentata

i. ☐ fi Sqallija, ftit tas-snin ilu.

ii. ☐ fil-Gżejjer Maltin, fi żmien il-Kavallieri.

iii. ☐ f'Kemmuna, fil-bidu ta' dan is-seklu.

iv ☐ fil-Gżejjer Maltin, daqs tletin/erbgħin sena ilu.

(marka)

b) Agħti żewġ raġunijiet għat-twegħiba tiegħek.

(2 marki)

3. Aqta' sinjal taħt iż-żewġ aġġettivi/frażijiet li jiddeskrivu l-aħjar il-karattru tar-Ronnie.

(2 marki)

awtorevoli	qisu sid il-kera	għwejjed	allegru	demmu jsawtek
sportiv	donnu biċċa għaġina	ottimist	xalatur	determinat

4. Għaliex taħseb li l-kittieb sejjaħ il-post fejn ir-Ronnie u l-familja tiegħu marru bħala 'daqsxejn ta' gorboġ' ? (*par.3*)

(marka)

5. X'taħseb li ried jgħid biha l-kittieb il-fraži 'imlielha l-but bil-proviżjoni' (*par. 3*)?

_____
_____ (marka)

6. Mir-raba' paragrafu sib **metafora**, iktibha u fissirha.

Il-metafora: _____ (marka)

It-tifsira: _____ (marka)

7. Mill-aħħar paragrafu sib **similitudni**, iktibha u fissirha.

Is-similitudni: _____ (marka)

It-tifsira: _____ (marka)

8. Immaġina li r-Ronnie huwa z-ziju tiegħek. Hu ċempillek biex jgħidlek li se jmur vaganza Sqallija mal-familja tiegħu. F'madwar 50 kelma ikteb x'tgħidlu biex igawdi l-vaganza tiegħu.

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____ (3 marki)

Taqsimat E: IL-FEHIM MIS-SMIGH: L-Eku tat-Teknoloġija

12

Taħriġ A: Immarka hux VERU jew FALZ.

(5 marki)

		Veru	Falz
1.	It-telefon, it-televiżjoni u l-kompjuter ġew ivvintati fis-seklu dsatax.		
2.	L-iżvilupp teknoloġiku jista' jittqabbel mal-ewwel invenzjonijiet tal-bniedem fi żmien il-preistorja.		
3.	It-teknoloġija għabet aktar kumditajiet u saret parti minn haġġitna.		
4.	Ħafna studenti qed ikomplu jistudjaw suġġetti li għandhom x'jaqsmu mat-teknoloġija.		
5.	Minha bba t-teknoloġija, il-kapaċitajiet tal-bniedem qegħdin jonqsu.		

Taħriġ B: Imla l-vojt.

(4 marki)

6. Il-kompjuter fid-dar sar bżonn daqs _____.
7. L-iżvilupp tefagħna f'era ġdida fejn _____ m'għadux iċ-ċentru tad-dinja.
8. Id-dinja _____ u l- _____ tagħna kienet haġġa iktar sempliċi.

Taħriġ Ċ: Permezz tan-numri, poġġi fl-ORDNI T-TAJBA l-frażijiet t'hawn taħt skont dak li smajt fis-silta.

(3 marki)

	L-iżvilupp teknoloġiku.
	L-invenzjonijiet tal-preistorja.
	Ir-rivoluzzjoni industrijali.

TMIEM IL-KARTA